Коли вона назвала своє ім'я, ми страшенно здивувалися. "Війві" — ніхто з нас ніколи такого не чув.

Того дня Марина Сергіївна зайшла до класу з цим білявим дівчиськом і сказала:

— Діти, у нас поповнення — матимете нову товаришку, вона вчитиметься разом з вами...

Марина Сергіївна, мабуть, хотіла ще щось додати, але дівчисько глянуло на клас своїми зеленими очима і голосно сказало:

— Мене звати Війві.

— Як? — перепитав я голосно.

— Війві... А прізвище Салурі.

— Батьки Війві переїхали до нашого міста з Естонії,— пояснила Марина Сергіївна.

— Аж із Естонії...— здивовано загув увесь клас. Бо в нашій школі ще ніхто не з'являвся аж із Естонії. Були з Сахаліну, були з Вірменії, були з Ленінграда, були з Закарпаття... Всі на світі їздять і переїздять з місця на місце — тільки мої батьки чомусь нікуди не хочуть їхати. Я, як виросту, мандруватиму по всіх республіках і містах або й по всьому світу. От стану, наприклад, капітаном далекого плавання і завжди мандруватиму.

І треба ж було, щоб Війві посадили зі мною!

І тепер вона сидить на уроках, як статуя,— не зворухнеться і від Марини Сергіївни погляду не відводить. Ото, мабуть, зануда — з таких і відмінники народжуються. Їм за поведінку оцінки ставлять.

Я сюди крутнуся, туди крутнуся або повітряного змія конструюю, а Марина Сергіївна — завжди так раптово: "Вовченко, ану повтори, будь ласка, те, що я розповідала!.."

А хто знає, що вона розповідала?

Я зирк на Мишка, зирк на Васька, а вони плечима стенають — теж не слухали.

— Ви розповідали...— повільно починаю я і з надією дивлюся на Війві.

А вона сидить, наче нежива, начеб і не чує, що я чекаю від неї допомоги — тільки очі потупила. І трохи почервоніла. Мабуть, ото їй соромно за мене.

— Ви розповідали, що...— знову повторюю повільно я і непомітно штовхаю Війві в плече.

Але безнадійно — вона мовчить.

А Марина Сергіївна великими літерами пише в моєму щоденнику свою улюблену фразу: "Мирослав знову неуважний на уроках — зовсім не слухає вчителя". Добре, що хоч двійку за поведінку не вліпила.

Несу той запис у щоденнику додому. Уявляю, як увечері батько запитає:

— То що там у нас нового?

— Та...— сумно махну я рукою.

— Що "та"? — відразу ж суворим стане батько.

— Запис у щоденнику.

Батько відкладе газети, поправить окуляри й одразу ж почне:

— Ну, скажи сам, як тебе виховувати, щоб ти став уважним і сумлінним учнем? Чому до тебе ніякі слова, ніякі мої прохання не доходять? Треба ж хоч трохи совісті мати! Треба бути серйознішим!..

Я мовчу, бо знаю, що ця промова в нього надовго. Не можу сказати, що мені дуже цікаво її слухати, бо не почую нічого нового — все це я чув не раз і не два. Придумав би вже щось нове. Але хай собі бурчить. Я на нього не серджуся, бо він у мене добрий. Сьогодні заборонить телевізор дивитися, на вулицю не випустить, а завтра про все й забуде. Головне — в суботу зауваження чи двійку не схопити, щоб у неділю не заборонив у кіно йти й гулять.

Субота в мене — найважчий день. Хоч бери й не йди до школи. Але як не підеш? У нас же дорослі для дітей закон такий придумали: подобається тобі чи не подобається вчитися — вчись. Хочеш чи не хочеш до школи йти — йди.

Якби моя воля, то вирішив би так: кому подобається вчитися — хай вчиться, кому не подобається — хай не вчиться. Я б теж не вчився, якби не хотів стати капітаном далекого плавання...

Отже, Війві, як я і думав, виявилася відмінницею і занудою. Я таки правильно не злюбив її з першого погляду. Вона не підказувала мені на уроках, не давала списати домашнє завдання і завжди на мене дивилася так, як Марина Сергіївна, коли збиралася записати в щоденник зауваження.

— Ти, мабуть, хочеш бути вчителькою? — запитав якось я її.

— Вчителькою? Не знаю...

— Ти навіть не знаєш, ким хочеш бути?

— Знаю. Чому не знаю?! — раптом різко сказала вона.— Знаю!

— Ти диви! — вигукнув я здивовано.— І ким же?

— Тобі не скажу!

— А чому мені не скажеш!

— Тому!

— Чому?

— Бо це моя таємниця.

— То, значить, і нікому не скажеш? — мені раптом стало трохи легше, бо я подумав, що вона тільки мені не хоче сказати. Якщо ж взагалі-взагалі нікому ні слова, то можна й мені не питати.

Але що ж це може бути у неї в голові?

Мабуть, якась дурниця. Дівчата казали, що вона грає на скрипці, то, певно, музиканткою хоче бути. Бо ким іще може буть тиха, наче перелякана мишка, відмінниця? Знаємо ми їх. У них нічого цікавого. Їхнє життя нудне, як урок арифметики.

...Зима вже тоді закінчувалася. Ми з Мишком і Васьком уже втомилися виглядати весну. Чекали її так нетерпляче, як перелітні

птахи, що збираються летіти з теплого вирію додому. Але причини в нас були не ті, що в птахів. Причини наші були серйозніші.

А все почалося ще восени, коли Мишків старший брат прийшов на побувку. Він служить у флоті. У нього красива морська форма, і всі хлопці з нашої вулиці не могли відвести од неї очей.

Він кілька разів давав Мишкові поносити у дворі безкозирку. Хоч вона Мишкові й на вуха наповзала, й очам його з-під неї нічого не видно було — дуже гордий він у ній походжав. Наче адмірал якийсь. Навіть нам не хотів давать поносити. Довелося сказать, що як не дасть, то дружбі кінець, що ми його знати не захочемо. Дав. Скривився, але дав. Бо де таких друзів, як ми з Васьком, знайде? Ніде. Таких більше нема на всю нашу школу і на всю нашу вулицю. І Мишко це добре знає. Не дурний же він.

Одягали ми ту безкозирку й відчували себе бувалими моряками. А як скидали, то зітхали: це ж коли ми ще потрапимо на море! Шкода, що дітей не беруть на флот. От колись давно на кораблях юнги були. Хотіли б ми жити в ті часи. Бо зараз — що? Ходи до школи, вчи уроки, потерпай, щоб не одержав двійку, щоб Марина Сергіївна не записала зауваження, збирай металолом, допомагай матері посуд вимити, пропилососись свою кімнату — оце таке наше життя. Нудно. І немає ніякого просвітку.

Закінчилася в Мишкового брата побувка, поїхав, повіз свою безкозирку, і ми засумували.

— Щось треба нам робити,— сказав я.

— Ти про що? — запитав, не розуміючи мене, Мишко.

— Про що? Про що? — перекривив я його.— Про нас і про море! От про що!

— А що ж тут зробиш? З дому втекти на море — на корабель не приймуть. Скажуть, мало каші з'їв.

— Ні, втікати з дому не годиться... То тільки в давніх книжках утікають,— сказав Васько.— Давайте краще будемо вивчати морську науку. А потім, як потрапимо в армію, нас одразу виберуть там капітанами, бо ми вже все знатимемо й усе вмітимемо.

— Вивчати морську науку!.. А як же її вивчати?! Це якби була така морська школа для дітей,— засумнівався Мишко.

— Треба нам подумати і скласти план,— запропонував я їм.

— Про що план?

— Про все,— рішуче сказав я, хоч зовсім не міг уявити, який той план буде.

Думали ми, думали до самісінького вечора і нічого тоді не змогли придумати.

Але, як каже мій батько, ідеї приходять несподівано.

Наступного ранку мене розбудила думка про те, що нам треба збудувати пліт. Я аж підстрибнув на ліжку. І як це нам учора в голову не прийшло?!

Скочив на ноги, навіть не вмивався, не снідав — і до дверей.

— Ти куди? — батько до мене.

— У мене ж уже три дні не було зауважень і двійок!

— Три дні,— усміхнувся він.— Якби три місяці!

Хай би сам спробував три місяці провчитися без зауважень і двійок!

— Тату, мені дуже-дуже треба,— сказав я і так натиснув голосом на "дуже-дуже", що він не затримував.

Знайшов Мишка й Васька, привів їх до себе.

— А тепер слухайте,— врочисто сказав їм.— Ми побудуємо пліт і плаватимемо на ньому.

— Пліт? — перепитав захоплений Мишко.

— Пліт? — недовірливо перепитав Васько і навіть нерішуче переступив з ноги на ногу.

— Пліт,— повторив я врочисто.— То як вам мій план? Здорово?

— Здорово! — це Мишко.

— Чи вийде в нас? — це Васько.

— Вийде! — анітрохи не сумніваюсь я.

— А з чого ж його робитимемо?

— А з усього! Збиратимемо дошки, цвяхи і все, що може згодитися. Чим швидше збудуємо, тим швидше почнемо наше плавання на озері...

— Коли ж ми почнемо — он зима вже йде,— трохи розчарував мене Васько.

— Значить, узимку робитимемо його, а з весни почнемо плавання.

Цілу зиму зносили до Мишка в підвал знайдені дощечки, уламки старих меблів, цвяхи і все інше, що могло нам знадобитися. Матеріалів у нас вже було на три плоти або й на чотири.

Ми вже збиралися почати майструвать пліт, коли я захворів на ангіну.

Сидів у квартирі й сумно дивився у вікно.

А там уже починалася весна. Світило сонце, бігли струмки, весело пурхали голуби. Хіба є сила всидіти вдома такої пори? І я не всидів би. Вже збирався зав'язати материною пуховою хусткою горло й потихесеньку вибрести надвір, як раптом у двері хтось подзвонив.

Я відчинив і з несподіванки сторопів.,

Переді мною стояла Війві.

— Здрастуй,— сказала вона своїм трохи кумедним голосом.

— Здрастуй,— відповів я розгублено і стояв, загородивши вхід.

— Ти хворієш, і я прийшла тебе провідати...

— Тебе Марина Сергіївна прислала? — запитав я невдоволено.

— Ні, я сама.

— Сама? — не міг я повірити.

— Сама, сама,— ще й головою захитала для переконливості. Дивна вона, ця Війві. І чого б ото раптом іти мене провідувать?

— То заходь...

Вона зайшла і почала відкривати портфель.

— Якщо ти збираєшся вчити зі мною уроки, то нічого не вийде,— сердито попередив я.

— Ні, я ось тобі яблук принесла,— і поклала переді мною двоє червонобоких яблук.

— Навіщо вони мені? Хіба я ніколи яблук не їв?

— Таких не їв... Це нам з Естонії бабуся прислала.

— З Естонії?

— Ага... З Сааремаа...

— Як ти сказала?

— З Сааремаа...

— А що це таке?

— Це великий острів у Балтійському морі... Ми там жили раніше.

— Жили? На острові?

— На острові. Що тут дивного?

— Серед моря жили?

— Серед моря...

— Ото, мабуть, добре жити серед моря, еге ж?

— Цікаво було... Я часто стояла на високій горі над морем і виглядала бабусю з плавання.

— Що? Бабусю? З плавання?! — я розсміявся і дивився на Війві: і коли це їй приснилося?

— Так, бабусю з плавання.

— Куди ж і на чому могла плавати твоя бабуся?

— На кораблі плавала куди треба.

Я нічого не міг зрозуміти, а тому почав розпитувати спочатку:

— А чому твоїй бабусі треба плавати?

— Це її робота.

— Як — робота? Вона хто?

— Вона капітан.

— Хто?

— Капітан.

— Капітан? На кораблі?

— Так.

Ноги мої підкосилися, і я знесилено впав на диван.

Оце так! По-перше, я ніколи не чув, щоб жінки були капітанами, бо не жіноче то діло. По-друге, чому ж тільки зараз я про це взнав — он уже скільки сидимо з Війві за одною партою!

— Бабуся — капітан? — ще раз перепитав я і смикнув себе за вухо, щоб перевірити, чи я не сплю.

— Нічого тут дивного,.— пояснювала Війві,— у нас в Естонії кілька жінок — капітани. Їх усі знають і всі ними пишаються... Про мою бабусю навіть кінофільм є.

Я розгублено мовчав, а Війві розповідала і розповідала. Виявляється, що в їхньому роду всі були моряками й капітанами, а бабуся Війві навіть виросла на кораблі...

— А як її звати? — запитав я.

— Мір'ям.

— Якось дивно.

— Це значить — Марія,— пояснила Війві.

— Тепер зрозуміло.

Потім Війві сказала, що нам треба зробити уроки, а я чомусь забув відмовитися. Коли ми вже написали арифметику, я згадав, що уроки мені робити не обов'язково, бо я — хворий. Але було пізно. Я хотів сказати їй, як здорово вона мене підманула: забила мені голову цими

розповідями, а потім тихесенько — я й незчувся коли — підсунула зошити й книжки.

Думав, як би це їй сказати, щоб вона Це образилася, аж тут саме прийшли Мишко з Васьком. Я й не встиг те сказати.

Як вони здивувалися, коли побачили Війві!

— О! — сказав Мишко.

— Ого, новина! — сказав Васько.

— У Війві бабуся — капітан,— сказав я їм замість пояснення. Обидва подивилися на мене так, наче я звалився аж із двадцятого поверху.

— Справді, капітан,— знову сказав я.— У них в Естонії жінки бувають капітанами.

Тепер вони подивилися на Війві так, начебто не бабуся її, а вона сама була капітаном.

Війві розповіла знову про острів Сааремаа, на якому вони раніше жили, і про те, що в їхньому селищі дуже багато капітанів і моряків.

Потім ми знайшли Сааремаа на карті. Він лежить посеред моря, оточений іншими маленькими острівцями. Мені він видався чимось схожим на черепаху, що заповзла з суші у воду. Два півострови по боках — наче лапи, якими черепаха прогрібає воду, щоб рухатися вперед.

Я сказав хлопцям і Війві про те, і вони погодилися зі мною.

Ми ще трохи поговорили про острів, а потім Війві розповіла нам, що хоче стати лікарем. Її мама дуже хвора, і Війві вирішила, що вивчиться

на лікаря, а тоді й вилікує маму. Вона така серйозна, ця Війві! Я й не уявляв раніше, що бувають такі серйозні дівчатка. Я думав, що їм тільки дурниці в голові.

Мишко й Васько заговорили про наш пліт.

— Який пліт? — запитала Війві.

Вони перелякано дивилися на мене: вибовкали таємницю!

А я не знав, що мені сказати, бо не хотів, щоб Війві зрозуміла, що в нас є від неї таємниця. І чого б воно так?

— Який пліт? — знову перепитала вона.

— Та...— махнув я рукою і задумався.

Звичайно, дівчиськові наші справи ні до чого. Це — правильно. Але ж Війві, по-перше, розказала нам свою таємницю. По-друге, вона зовсім не така, як інші дівчата з нашого класу... Я чомусь повірив, що Війві вміє зберігати таємниці.

— Знаєте що,— сказав я хлопцям,— давайте розкажемо Війві про наш план,— і навіть сам собі здивувався — наче мене хтось за язик смикнув.

Вони здивувалися, а я вже не міг спинитися:

— Війві нікому про те не скаже... Правда ж, Війві?

Вона подумала і кивнула головою, а я говорив далі:

— Може, Війві нам і допомагатиме... Вчотирьох буде набагато цікавіше...

Мишко й Васько дивилися на мене як на зрадника.

— Чого ви, хлопці? — запитав я розгублено.

— Ти... ти... ти — язиката Хвеська,— різко сказав Мишко, й густе ластовиння аж застрибало в нього на обличчі.

Васько нічого не сказав, тільки носом шморгнув і став шукати свою шапку.

— Чого ви, хлопці? — запитав знову я, коли вони вже були в дверях.

— Сам знаєш чого! — різко вигукнув Мишко.— Базікало ти! Базікало нещасне! Хто тебе просив?!

Вони гримнули дверима, а я безсило опустився на стілець і подивився на Війві.

— Це я винна,— тихо сказала вона і потупила очі, мов на уроці, коли я чекав од неї підказки.

Звичайно ж, вона винна, спершу подумав я, але потім засумнівався: не вона ж розказала про пліт, а я. Значить, я винен.

— Подумаєш,— сказав я.— Вони мені давно набридли! З ними так нудно! Я їх не гукав — самі прийшли!..

Війві дивилася на мене так, ніби оце вперше бачила. І я не знав, чому вона так дивилася.

— Вони ще прибіжать до мене! Ще бігатимуть за мною! А я не захочу з ними й балакати!

— Не можна так казати про своїх друзів,— промовила Війві і ще нижче опустила очі.

— Можна! Можна! — вигукнув я роздратовано.— Цей рудий Мишко вже давно носа дере! Задавака нещасний.

Вона встала, позбирала книжки й зошити, поскладала їх у портфель. Потім одягла пальто й сказала, не дивлячись на мене:

— Своїх друзів завжди треба поважати. Їм можна робити зауваження, але говорити про них погано не можна.

Я не встиг їй нічого відповісти, бо вона була вже за дверима.

Отаке несподівано для мене з нами сталося.

...Увечері батько, як завжди, запитав:

— То що там у нас нового?

— Нічого,— відказав я.

— А чому це ти такий, наче у воду опущений?

— Та!..— махнув я рукою.

— Що — "та"? — відклав він газету й поправив окуляри. Це значило, що він дуже зацікавився і розпитуватиме доти, доки не почує все докладно.

— Та, з хлопцями посварився...

— Чому?

— Я розказав Війві нашу таємницю, а вони розсердилися на мене.

Батько задумався, а я сказав:

— Не дуже вони мені потрібні... Мені без них краще!

— А як же ти житимеш без друзів? — запитав батько й дуже уважно подивився на мене.

— Та, без друзів!.. Я нових собі знайду!

— А що, хіба друзі на дорозі валяються, що ти їх так одразу й знайдеш?

— На дорозі чи не на дорозі, а таких повно кругом.

— Оце так! — чомусь здивувався батько.— А ти подумай, може, щось зробив неправильно...

— Ніколи мені думати... Хай вони думають!

— Я б на твоєму місці подумав,— сказав він і подивився на мене так, як дивилася Війві.

До чого ж погано, що він мене не розуміє.

— Ти пообіцяй мені, що добре подумаєш над своєю поведінкою. Добре?

— Добре,— відповідаю знехотя.

Але про що мені думати?

А Війві теж добра: через неї все вийшло так... І ще й зауваження мені робить.

Ще два дні я сидів удома й досхочу дивився телевізор. Про Мишка й Васька навіть і не згадував. Шкода тільки, що більше Війві не приходила провідати.

Потім лікар виписав мене.

Я ішов до школи й думав: цікаво, чи підійдуть до мене Мишко й Васько першими?

Побачив їх у коридорі — не підійшли.

Я сів за парту й побачив, що до класу зайшла Війві.

Я чомусь дуже зрадів, але вона пройшла повз мене, тільки тихо промовила: "Здрастуй". І сіла за партою позаду.

Коли почався урок, Марина Сергіївна побачила порожнє місце біля мене і запитала Війві:

— Салурі, а ти чому не за своєю партою?

Війві встала і почала просити:

— Марино Сергіївно, можна я сидітиму тут?

Вчителька чомусь подивилася на мене й докірливо похитала головою.

І чого вони всі наче змовилися проти мене? Знайшли винного!

Тепер я сиджу на уроках сам. Мишко й Васько не підходять до мене.

І Війві зі мною не говорить.

І батько зі мною не говорить.

І батько каже, нібито я щось неправильно зробив.

А що я неправильно зробив?

Може, ви мені скажете?

Так, щоб я зрозумів...